

Guia 2 lingüística pràctica

**Convencions
gràfiques per a
textos docents**

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

© Servei de Llengües i Terminologia de la UPC, 1996

Disseny gràfic: versus / Goron, Bajuelo

Producció: Servei de Publicacions de la UPC, 1996 (3003)

Imprimeix: RET, sal

ISBN: 84-7653-615-1

Dip. legal: B-42.761-96

Índex

1. Abreviacions

1.1. Abreviatures

- 1.1.1. Concepte
- 1.1.2. Com es formen
- 1.1.3. Com s'apostrofen
- 1.1.4. Llista d'abreviatures més usuals

1.2. Sigles

- 1.2.1. Concepte
- 1.2.2. Com es formen
- 1.2.3. Com s'apostrofen
 - 1.2.3.1. Amb l'article *el*
 - 1.2.3.2. Amb l'article *la*
 - 1.2.3.3. Amb la preposició *de*
- 1.2.4. Com s'utilitzen
- 1.2.5. Llista de sigles

1.3. Símbols

- 1.3.1. Concepte
- 1.3.2. Com es formen
- 1.3.3. S'escriuen amb majúscula
- 1.3.4. Llista de símbols de física i química
 - 1.3.4.1. Sistema internacional d'unitats
 - 1.3.4.2. Símbols químics
- 1.3.5. Apostrofació dels símbols químics
- 1.3.6. Índex dels símbols

2. Convencions gràfiques dels nombres

- 2.1. Nombres amb xifres o amb lletres**
- 2.2. Guionet en els nombres escrits amb lletres**
- 2.3. Els milions**
- 2.4. El miliard / el bilió / el *billion***
- 2.5. Decimals**
- 2.6. Partitius**
- 2.7. Nombres fraccionaris**
- 2.8. Enumeració d'objectes o ingredients**
- 2.9. Percentatges**
- 2.10. Indicacions horàries**
- 2.11. Magnituds físiques i matemàtiques**
- 2.12. Indicacions d'ordre**
- 2.13. Divisions o apartats**
- 2.14. Congressos, jornades, fires**
- 2.15. Dates**
- 2.16. Números de telèfon**
- 2.17. Apostrofació dels nombres**
- 2.18. Diferència entre *número* i *nombre***
- 2.19. Taules de diversos tipus de numerals**
 - 2.19.1. Numerals cardinals
 - 2.19.2. Numerals ordinals escrits amb xifres aràbigues
 - 2.19.3. Numerals partitius (formes masculines en singular)

- 2.19.4. Numerals multiplicatius
- 2.19.5. Numerals col·lectius segons la quantitat d'elements de què consta el conjunt
- 2.19.6. Numerals col·lectius que indiquen la quantitat d'angles que formen una figura geomètrica
- 2.19.7. Numerals col·lectius que indiquen la quantitat de cares que té una figura
- 2.19.8. Numerals col·lectius que designen períodes d'anys
- 2.19.9. Freqüència en l'ocurrència d'esdeveniments

3. Referències bibliogràfiques

3.1. Monografies (obres en general)

- 3.1.1. Autor
- 3.1.2. Títol i subtítol de la monografia
- 3.1.3. Títol d'una part d'una monografia (capítol, tema, apartat, etc.)
- 3.1.4. Edició
- 3.1.5. Lloc d'edició
- 3.1.6. Editorial i any de publicació
- 3.1.7. Volum
- 3.1.8. Pàgines
- 3.1.9. Col·lecció
- 3.1.10. Comentaris

3.2. Publicacions periòdiques (revistes, diaris, butlletins, etc.)

- 3.2.1. Autor
- 3.2.2. Títol de la publicació
- 3.2.3. Articles de publicacions periòdiques
- 3.2.4. Lloc d'edició
- 3.2.5. Volum
- 3.2.6. Número
- 3.2.7. Data
- 3.2.8. Pàgines
- 3.2.9. Comentaris

3.3. Normes o lleis aparegudes en una publicació en sèrie

- 3.4. Normes i lleis publicades a part**
- 3.5. Comunicacions, ponències i conferències no publicades**
- 3.6. Tesis publicades**
- 3.7. Tesis no publicades**
- 3.8. Projectes de fi de carrera**
- 3.9. Pòsters, tríptics, opuscles**
- 3.10. Actes de jornades**
- 3.11. Diccionaris, vocabularis i enciclopèdies**
- 3.12. Programes informàtics**
- 3.13. Materials audiovisuals**

4. Ús de majúscules i minúscules

4.1. Noms referits a persones

Càrrecs
Formes de tractament
Categories laborals, professions i llocs de treball
Títols

4.2. Activitats educatives

Nivells d'estudis i cicles educatius
Carreres i especialitats
Programes i cursos de postgrau, màster i doctorat
Assignatures
Àmbits de coneixement
Àrees de docència i àrees i línies de recerca
Programes d'intercanvi de R+D, de cooperació, etc.

4.3. Activitats socials

Congressos, simposis, jornades, trobades, setmanes, conferències i seminaris

Comunicacions, conferències, discursos,
taules rodones i lliçons
Exposicions i mostres
Concursos, premis i distincions
Convocatòries per a ajuts, beques
i col·laboracions

4.4. Títols d'obres, treballs i publicacions

Títols d'obres i treballs
Títols de publicacions periòdiques i col·leccions
Parts d'una obra o un treball, o d'una publicació
periòdica

4.5. Títols de documents oficials

Títols de textos legals i documents normatius
Plans, programes, projectes i documents
de treball
Parts genèriques dels documents normatius
Documents de l'administració universitària
Documents acreditatius

4.6. Institucions, entitats i organismes

Institucions, entitats i organismes
Unitats estructurals
Unitats administratives i funcionals
Òrgans de gestió i de govern
Designacions incompletes
Designacions correferents
Institucions generals

4.7. Objectes i productes

Estris, utensilis i màquines
Productes, serveis i marques registrades

4.8. Termes tècnics i científics

Postulats i principis
Símbols del sistema internacional d'unitats
Símbols químics

4.9. Temps

Divisions temporals

4.10. Llocs

Llocs singulars

Dependències d'edificis

Punts cardinals

Planetes, constel·lacions i estrelles

Bibliografia

1

Abreviacions

La finalitat principal de les abreviacions és rendibilitzar l'escriptura de mots que són freqüents en un text i també, en alguns casos, donar una representació internacional a un concepte.

En aquest apartat presentarem els diversos tipus d'abreviacions (abreviatures, sigles i símbols) i les normes que cal seguir per usar-les i també per crear-les.

De vegades, un mateix terme es pot abreujar de dues maneres diferents (com a símbol i com a sigla, o bé com a abreviatura i com a símbol). En aquests casos cal escollir una de les dues opcions i emprar sempre la mateixa al llarg del text.

força electromotriu	símbol	E
	sigla	FEM

pessetes	abreviatura	ptes.
	símbol	PTA

1.1. Abreviatures

1.1.1. Concepte

Una abreviatura és la representació d'un mot o de més d'un mot per alguna o algunes de les seves lletres, la primera de les quals ha de ser la inicial.

- 1.1.2. Les abreviatures es poden formar de dues maneres:
Com es formen
1. Amb la lletra o les lletres inicials i ometent la part final del mot.

agròn.
topogr.

Observeu que sempre se segmenta després de l'última consonant que hi ha abans de la primera vocal de cada síl·laba.

Extensió de l'abreviatura

L'extensió d'una abreviatura pot dependre d'altres abreviatures que hagin de fer-se servir en el mateix text. Per exemple, si cal utilitzar *telèfon* i *telecomunicacions* abreujats en la mateixa obra, haurem d'utilitzar *tel.* per a telèfon i *telec.* per a telecomunicacions.

2. Ometent algunes lletres de l'interior del mot.

nre. (nombre)
gral. (general)

Un sol mot

Si representa un sol mot, cal que porti un punt o una barra al final del mot escurçat.

tel.
col·l.
c/ o bé **c.**

Més d'un mot

Si representa més d'un mot, cal posar un punt darrera de cada mot escurçat o una barra entre els elements que s'abreugen.

s/n
op. cit.

Observeu que quan utilitzem la barra no es deixen espais entre el signe i les lletres i que, a més, l'últim element no porta punt.

Marca de plural

Només podem posar la -s de plural en les abreviatures que conserven el final del mot que s'abreuja.

nre. (nombre)
nres. (nombres)

gral. (general)
grals. (generals)

Per tant, l'abreviatura de pàgines és *pàg.* i no *pàgs.*

*Majúscules/
minúscules*

Les abreviatures van sempre amb minúscula, excepte en les inicials dels noms de persones o en els tractaments.

Excm. i Mgfc. Sr. Joan Puig
Sra. Cervera (però, senyora Cervera)
Dr. Vilà (però, doctor Vilà)
Sr. J. Vidal (però, senyor J. Vidal)

Combinacions

Podem combinar xifres amb lletres.

1r. (primer)
2n. (segon)
3r. (tercer)

1.1.3
Com s'apostrofen

Seguint la regla general d'apostroficiació.

l'agron. (l'agronomia)
la univ. (la universitat)

1.1.4.
Llista d'abreviatures més usuals

Mesos de l'any

gener	gen.
febrer	febr.
març	(no s'abreuja)
abril	abr.
maig	(no s'abreuja)
juny	(no s'abreuja)
juliol	jul.
agost	ag.
setembre	set.
octubre	oct.
novembre	nov.
desembre	des.

Dies de la setmana

dilluns	dl.
dimarts	dt.
dimecres	dc.
dijous	dj.
divendres	dv.
dissabte	ds.
diumenge	dg.

Altres

acadèmic/a	acad.
addicional	add.
administració	adm.
administrador	admor.
administradora	admdora.
administratiu	admtiu.
administrativa	admtiva.
agrícola	agr.
agricultor	agr.
agricultura	agr.
agrònom	agròn.
agronomia	agron.
agronòmic	agron.
alemany	al.
altitud	alt.
altura	alt.
alumne/a	al.
alumnat	al.
anglès	angl.
apartat	apt.
apèndix	ap.
aprobat/ada	apr.
aproximadament	aprox.
aproximat/ada	aprox.
arquitecte/a	arq.
arquitectura	arquít.
article	art.
assignatura	assign.
associació	assoc.
associat/ada	assoc.
atmosfera	atm.
avinguda	av.
bibliografia	bibl.; bibliogr.

bloc	bl.
butlletí	butll.
capítol	cap.
carrer	c; c/
carretera	ctra.
cartografia	cartogr.
cartogràfic/a	cartogr.
castellà	cast.
català	cat.
catedràtic/a	catedr.
certificat	cert.
col·laborador/a	col·l./col·lab.
col·lecció	col·l.
companyia	cia.
comptabilitat	compt.
compte corrent	c/c; cte.; ct.
construcció	constr.
departament	dept.
descompte	dte.
direcció	dir.
enginyeria	eng.
enginyer/a	eng.
escola	esc.
estudiant/a	est.
estudiantat	est.
etcètera	etc.
exemple	ex.
expedient	exp.
factura	fra.
facultat	fac.
general	gral.
govern	gov.
habitants	hab.
ídem	íd.
il·lustració	il·lustr.
institut	inst.
interí/ina	int.
laboratori	lab.
mínim	mín.
nombre	nre.
número	núm.; n.
pàgina	pàg.
professor/a	prof.
professorat	prof.
superior	sup.

tècnic/a	tècn.
registre	reg.
revista	rev.
secretari/ària	secre.
secretaria	secre.
sense número	s/n
telèfon	tel.
telegrama	telegr.
topografia	topogr.
unitat	u.; un.
universitat	univ.
vegeu	veg.; vg.; v.
vocabulari	vocab.
volum	vol.

1.2. Sigles

1.2.1. Concepte

La sigla és la lletra o les lletres, generalment inicials, de noms de persones, d'empreses, d'associacions, de publicacions, d'instruments, de documents, etc. que s'utilitzen en comptes del nom sencer.

1.2.2. Com es formen

Podem crear-ne tantes com requereixi la nostra àrea de coneixement.

S'utilitza la lletra inicial (o de vegades més d'una) de cada mot que abregem, prescindint dels mots buits de significat (preposicions, conjuncions, etc.).

UPC (Universitat Politècnica de Catalunya)

Majúscules/ minúscules

Cal escriure-les amb majúscula a fi d'evitar que es puguin confondre amb noms comuns.

Observeu que hi ha sigles que s'escriuen amb minúscula perquè es deixen de tractar com a sigles i han esdevingut mots.

radio detection and ranging > RADAR > **radar**
United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organization > UNESCO > **Unesco**

Puntuació i espais

No hem de posar punts al final de cada mot escurçat ni espais entremig.

ETSAB (i no E.T.S.A.B.)

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona

Però, E.T.S. d'Arquitectura de Barcelona, perquè no és una sigla sinó tres abreviatures.

Plurals No hem d'afegir mai una -s de plural a una sigla.

els PC (i no els PC's o els PCs)

Tampoc no hem de duplicar les sigles per indicar plural, exceptuant-ne les que tenen tradició com ara *PPCC*, Països Catalans, o *CCOO*, Comissions Obreres.

RH (i no RRHH) recursos humans

1.2.3. Cal diferenciar entre els mots masculins (amb l'article *el*) i els
Com s'apostrofen mots femenins (amb l'article *la*)

1.2.3.1. Quan es lletreja, si la pronúncia comença per vocal s'apostrofa sempre.
Amb l'article *el*

I'LSI (l'ela-essa-i) Departament de Llenguatges
i Sistemes Informàtics

I'SLT (l'essa-ela-te) Servei de Llengües i Terminologia

Quan es lletreja, si la pronúncia comença per consonant no s'apostrofa mai.

el DLC (el de-ela-ce) *Diccionari de la llengua catalana*

Quan es llegeix com un mot i comença per vocal s'apostrofa sempre.

I'INI Institut Nacional d'Indústria

Quan es llegeix com un mot i comença per consonant no s'apostrofa mai.

el CESCA Centre de Supercomputació de
Catalunya

1.2.3.2. Quan es lletreja, s'apostrofa si la pronúncia comença per vocal, excepte *i* o *u* àtones.

I'EUPM (l'e-u-pe-ema)

l'Escola Universitària Politècnica de Manresa

la UPC (la u-pe-ce) la Universitat Politècnica de Catalunya

I'LRU (l'ela-erra-u) la Llei de reforma universitària

Quan es llegeix com un mot també se segueix la regla general d'apostrofació.

I'EUPO l'Escola Universitària Politècnica d'Osona

la IUPAC International Union of Pure and Applied Chemistry

la UOC la Universitat Oberta de Catalunya

I'ONU l'Organització de les Nacions Unides

la IA la intel·ligència artificial

la FIB la Facultat d'Informàtica de Barcelona

1.2.3.3. S'apostrofen totes les sigles començades per vocal o les que quan es lletregen la pronúncia comença per vocal, tant si el mot és masculí com femení.

d'AP d'alta pressió

d'FM d'efa-ema; de freqüència modulada

1.2.4. És recomanable que la primera vegada que utilitzem una sigla en un text aparegui amb el nom desenvolupat, i entre parèntesis, la sigla corresponent. Després, ja podem usar directament la sigla.

Gènere i nombre El gènere i el nombre de les sigles coincideixen generalment amb els del primer nom del mot català sense abreujar.

els RAM els programes de reparació, ampliació i millora

la FIB la Facultat d'Informàtica de Barcelona

I'SGBD el sistema de gestió de bases de dades

Manlleus Només deixarem les sigles procedents de l'anglès o d'altres llengües si la seva difusió fa que tinguin un valor internacional: CD-ROM, PC, ISO, ASCII, etc.

Sempre que no sigui així, cal que representin el terme català.

IA per intel·ligència artificial (i no **AI** de *artificial intelligence*)

R+D per recerca i desenvolupament (i no **I+D** de *investigación y desarrollo*)

Aquesta llista no pretén ser exhaustiva, ja que cada àrea de coneixement pot crear-ne tantes com vulgui, sinó que recull alguns exemples propis de l'àmbit de la UPC.

1.2.5.	aigua calenta corrent	ACC
Llista de sigles	alta pressió	AP
	American Standard Code for Information Interchange	ASCII
	baixa pressió	BP
	base de dades	BD
	Boletín Oficial del Estado	BOE
	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya	DOGC
	disc compacte (<i>compact disk</i>)	CD
	disseny assistit per ordinador(<i>computer aided design</i>)	CAD
	document nacional d'identitat	DNI
	escola superior	ES
	Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès	ETSAV
	Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona	ETSEIB
	escola universitària	EU
	Escola Universitària d'Òptica i Optometria de Terrassa	EUOOT
	Facultat d'Informàtica de Barcelona	FIB
	fotodíode d'allau (<i>avalanche photodiode</i>)	APD
	freqüència modulada (<i>frequency modulation</i>)	FM
	gasos líquats del petroli	GLP
	Gran Enciclopèdia Catalana	GEC
	generador automàtic de programes	GAP
	Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya	ITEC
	Instrucció tècnica complementària	ITC
	intel·ligència artificial	IA
	International Standards Organization	ISO
	llenguatge de descripció de dades	LDD
	matriu lògica programable	MLP
	memòria morta (<i>read-only memory</i>)	ROM
	memòria d'accés aleatori (<i>random access memory</i>)	RAM
	memòria direccionable de contingut (<i>content addressable memory</i>)	CAM
	modulació d'amplitud (<i>amplitude modulation</i>)	AM
	ona curta (<i>short wave</i>)	SW
	poder calorífic	PC
	receptor-transmissor síncron i asíncron universal	RTSA
	recerca i desenvolupament	R+D
	sistema de gestió de bases de dades	SGBD
	sistema internacional (d'unitats)	SI
	sistema operatiu	SO
	televisió	TV

1.3.
Símbols

El símbol és la forma abreujada o qualsevol altre signe que un organisme, generalment oficial i sovint internacional, estableix com a representació d'una cosa o d'una operació.

1.3.1.
Concepte

1.3.2.
Com es formen

Sense punts ni entremig ni al final del símbol.

Cr
MPTA

Sense espai entremig dels caràcters que formen el símbol.

mm
Ni

Cal deixar un espai entre la quantitat i el símbol. Si coincideix amb un final de línia, no es pot separar la quantitat del símbol. Llavors, hem de passar el conjunt a la línia següent.

6 km (quilòmetres)

1.3.3.
S'escriuen
amb majúscula

1. Els punts cardinals

N	nord
NO	nord-oest
NE	nord-est
S	sud
SE	sud-est
SO	sud-oest
O	oest

2. La primera lletra dels elements químics

He
Fe
N
Na

3. Les unitats del sistema internacional que procedeixen d'un nom propi.

V (volt) d'Alessandro Volta
W (watt) de James Watt
Pa (pascal) de Blaise Pascal
T (tesla) de Nikola Tesla

4. Els símbols monetaris

PTA (pesseta)
DM (Deutsche Mark)
FF (franc francès)
FS (franc suís)
FLUX (franc luxemburguès)
FB (franc belga)
\$ (dòlar americà)

Encara que la grafia tradicional de litre és amb minúscula (l) es recomana l'ús de la majúscula per claredat (L).

Plurals Sense marca de plural, ja que els símbols són invariables.

km (i no kms) quilòmetre, quilòmetres

Expressions Si equivalen a expressions, podem utilitzar una barra entre ambdós elements.

5 m/s (cinc metres per segon)
10 km/h (deu quilòmetres per hora)

Combinacions Podem combinar xifres i lletres, com ara en el cas dels nombres ordinals.

1r	primer	1a	primera
2n	segon	2a	segona
3r	tercer	3a	tercera
4t	quart	4a	quarta
5è	cinquè	5a	cinquena
6è	sisè	6a	sisena
7è	setè	7a	setena
8è	vuitè	8a	vuitena
9è	novè	9a	novena

Encara que aquestes combinacions s'han considerat símbols, no compleixen les característiques generals, ja que no tenen valor internacional i afegeixen marca de plural: 1r, 1rs

Lectura dels símbols Els símbols es llegeixen com si el terme abreujat estigués escrit amb totes les lletres del nom. Així, escrivim **5 m** però llegim **cinc metres**.

Intervals Quan s'indica un interval és preferible repetir el símbol.

Del 5 % al 15 % de saturació
Una temperatura entre 20 °C i 30 °C

1.3.4. Recollim les unitats del sistema internacional, amb els símbols corresponents, ordenades segons els tipus de magnituds que designen. Alhora, fem una llista final que recull tots els símbols que hem tractat ordenats alfabèticament per agilitar-ne la localització.

1.3.4.1. Sistema internacional d'unitats

Prefixos SI

<i>Factor</i>	<i>Prefix</i>	<i>Símbol</i>	<i>Factor</i>	<i>Prefix</i>	<i>Símbol</i>
10^{24}	yotta	Y	10^{-1}	deci	d
10^{21}	zetta	Z	10^{-2}	centi	c
10^{18}	exa	E	10^{-3}	mil·li	m
10^{15}	peta	P	10^{-6}	micro	μ
10^{12}	tera	T	10^{-9}	nano	n
10^9	giga	G	10^{-12}	pico	p
10^6	mega	M	10^{-15}	femto	f
10^3	kilo	k	10^{-18}	atto	a
10^2	hecto	h	10^{-21}	zepto	z
10^1	deca	da	10^{-24}	yocto	y

*En electrotècnia, s'usen també els prefixos proposats per la Comissió Internacional d'Electrotècnia, no inclosos a l'SI (veg. el final del capítol).

Unitats SI bàsiques o fonamentals

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
corrent elèctric	ampere ¹	A
intensitat lluminosa	candela	cd
longitud	metre	m
massa	kilogram	kg
quantitat de substància	mol	mol
temperatura termodinàmica	kelvin	K
temps	segon	s

¹ L'*ampere*, el *joule* i el *newton* són unitats denominades amb un nom propi. A l'hora de pronunciar-los també es respecta la pronúncia original: [ampèr], [jul] i [níuton].

Unitats SI suplementàries

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
angle pla	radian	rad
angle sòlid	estereoradian	sr

Unitats SI mecàniques

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
superfície	metre quadrat	m²
volum	metre cúbic	m³
densitat	kilogram per metre cúbic	kg/m³
força	newton ¹	N
pressió	pascal	Pa
energia, treball	joule ¹	J
velocitat	metre per segon	m/s
acceleració	metre per segon quadrat	m/s²
moment d'inèrcia	kilogram-metre quadrat	kg·m²
potència	watt	W
velocitat angular	radian per segon	rad/s
acceleració angular	radian per segon quadrat	rad/s²
moment d'una força	newton-metre	N·m
freqüència	hertz	Hz
nombre d'ones	ona per metre	m⁻¹
viscositat cinemàtica	metre quadrat per segon	m²/s
viscositat dinàmica	pascal-segon	Pa·s
mòdul d'elasticitat	newton per metre quadrat	N/m²
tensió superficial	newton per metre	N/m

Unitats SI elèctriques

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
càrrega elèctrica	coulomb	C
potencial elèctric, diferència de potencial, força electromotriu	volt	V
resistència	ohm	Ω
conductància	siemens	S
capacitat	farad	F
camp elèctric	volt per metre	V/m
desplaçament elèctric	coulomb per metre quadrat	C/m²
permitivitat	farad per metre	F/m

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
moment elèctric	coulomb per metre	C·m
flux magnètic	weber	Wb
inductància	henry	H
inducció magnètica	tesla	T
camp magnètic	ampere per metre	A/m
permeabilitat	henry per metre	H/m
moment magnètic	ampere-metre quadrat	A·m²
força magnetomotriu	ampere	A

Unitats SI tèrmiques

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
calor	joule	J
capacitat calorífica	joule per kelvin	J/K
calor específic	joule per kilogram kelvin	J·kg⁻¹·K⁻¹
calor de canvi de fase	joule per kilogram	J/kg
calor molar	joule per mol kelvin	J·mol⁻¹·K⁻¹
entropia	joule per kelvin	J/K
coeficient de conductivitat	watt per metre kelvin	W·m⁻¹·K⁻¹
coeficient de transmissió de calor	watt per metre quadrat kelvin	W·m⁻²·K⁻¹

Unitats SI fotomètriques

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
flux lluminós	lumen	lm
quantitat de llum	lumen-segon	lm·s
luminància	candela per metre quadrat	cd/m²
il·luminació	lux	lx

Unitats SI radiològiques

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
activitat	becquerel	Bq
exposició	coulomb per kilogram	C/kg
dosi absorbida	gray	Gy
dosi equivalent	sievert	Sv

Unitats que s'utilitzen conjuntament amb les SI

<i>Magnitud</i>	<i>Unitat</i>	<i>Símbol</i>
angle pla	grau	°
	minut	'
	segon	"
longitud	àngstrom	Å
	unitat astronòmica	UA
	parsec	pc
superfície	centímetre (CGS)*	cm ²
	àrea	a
	hectàrea	ha
	barn	b
volum	litre	l, L
massa	gram (CGS)*	g
	tona	t
	unitat de massa atòmica	u
temps	minut	min
	hora	h
	dia	d
pressió	bar	bar
	atmosfera	atm
energia	electró volt	eV
luminància	stilb (CGS)*	sb
iluminància	fot (CGS)*	ph
activitat	curie	Ci
exposició	röntgen, roentgen	R
dosi absorbida	rad	rd
càrrega elèctrica	franklin (CGS)*	Fr
inducció magnètica	gauss (CGS)*	G, Gs

* (CGS) sistema cegesimal

Nota: Quan la unitat derivada es forma dividint una unitat per una altra podem utilitzar la barra obliqua, la barra horitzontal o bé potències negatives.

m/s, $\frac{m}{s}$, $m \cdot s^{-1}$

No s'ha d'introduir més d'una barra obliqua en una mateixa línia, excepte si es col·loquen els parèntesis pertinents, a fi d'evitar tota ambigüitat possible.

$m \cdot Kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$

Però no

m · kg / s³ / A

Oralment, per tal de diferenciar la multiplicació de la divisió, podem llegir en el primer cas *multiplicat per* o bé fer una pausa entre les dues unitats; i en el cas de la divisió, simplement *per*.

P · s pascal segon o bé Pascal *multiplicat per* segon
V/m volt *per* metre

1.3.4.2.
Símbols químics

<i>Element</i>	<i>Símbol</i>	<i>Element</i>	<i>Símbol</i>
actini	Ac	erbi	Er
alumini	Al	escandi	Sc
americ	Am	estany	Sn
antimoni	Sb	estronci	Sr
argó	Ar	europi	Eu
arsènic ¹	As	fermi	Fm
àstat	At	ferro	Fe
bari	Ba	fluor	F
beril·li	Be	fòsfor	P
berkeli	Bk	franci	Fr
bismut	Bi	gadolini	Gd
bor	B	gal·li	Ga
brom	Br	germani	Ge
cadmi	Cd	hafni	Hf
calci	Ca	heli	He
californi	Cf	hidrogen	H
carboni	C	holmi	Ho
ceri	Ce	indi	In
cesi	Cs	iode	I
clor	Cl	iridi	Ir
cobalt	Co	iterbi	Yb
coure	Cu	itri	Y
criptó	Kr	lantani ²	La
crom	Cr	laurenci	Lr
curi	Cm	liti	Li
disprosi	Dy	luteci	Lu
einsteni	Es	magnesi	Mg

¹ Pot anomenar-se també arseni

² Pot anomenar-se també lantà

<i>Element</i>	<i>Símbol</i>	<i>Element</i>	<i>Símbol</i>
manganès	Mn	rubidi	Rb
mendelevi	Md	ruteni	Ru
mercuri	Hg	samari	Sm
molibdè	Mo	seleni	Se
neó	Ne	silici	Si
neodimi	Nd	sodi	Na
neptuni	Np	sofre	S
niobi	Nb	tal·li	Tl
níquel	Ni	tàntal	Ta
nitrogen	N	tecneci	Tc
nobeli	No	tel·luri ⁴	Te
or	Au	terbi	Tb
osmi	Os	titani	Ti
oxigen	O	tori	Th
pal·ladi	Pd	tuli	Tm
plata	Ag	tungstè	W
platí	Pt	unnilenni	Uue
plom	Pb	unnilhexi	Uuh
plutoni	Pu	unnilocti	Uuo
poloni	Po	unnilpenti	Uup
potassi	K	unnilquadi	Uuq
praseodimi	Pr	unnilsepti	Uus
prometi ³	Pm	urani	U
protoactini	Pa	vanadi	V
radi	Ra	xenó	Xe
radó	Rn	zinc	Zn
reni	Re	zirconi	Zr
rodi	Rh		

1.3.5. Apostrofació dels símbols químics

Els símbols químics i les fórmules no s'apostrofen mai, encara que el seu nom desenvolupat sí que s'apostrofi.

el He	l'heli
el Al	l'alumini
el Na	el sodi
el Al₂S₃	el sulfur d'alumini
el H₂SO₄	l'àcid sulfúric

³ Pot anomenar-se també promeci

⁴ Pot anomenar-se també tel·lur

el $\text{Cr}_2(\text{SO}_4)_3$ el sulfat de crom
 el Na_2O l'òxid de sodi
 el HIO_4 l'àcid periòdic
 la CH_3NH_2 la metilamina
 la $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$ l'anilina

1.3.6.	actini	Ac	coulomb x metre quadrat	C/m²
Índex dels	alumini	Al	coure	Cu
símbols	americ	Am	criptó	Kr
	ampere	A	crom	Cr
	ampere per metre	A/m	curi	Cu
	ampere-metre quadrat	A·m²	curie	Ci
	àngstrom	Å	Deutsche Mark	DM
	antimoni	Sb	dia	d
	àrea	a	disprosi	Dy
	argó	Ar	dòlar americà	\$
	arsènic	As	einsteni	Es
	àstat	At	electró volt	eV
	atmosfera	atm	erbi	Er
	bar	bar	escandi	Sc
	bari	Ba	estany	Sn
	barn	b	estereoradian	sr
	becquerel	Bq	estronci	Sr
	beril·li	Be	europi	Eu
	berkeli	Bk	farad	F
	bismut	Bi	farad per metre	F/m
	bor	B	fermi	Fm
	brom	Br	ferro	Fe
	cadmi	Cd	fòsfor	P
	calci	Ca	fot	ph
	californi	Cf	franc belga	FB
	candela	cd	franc francès	FF
	candela per		franc luxemburguès	FLUX
	metre quadrat	cd/m²	franc suís	FS
	carboni	C	franci	Fr
	centímetre	cm	franklin	Fr
	ceri	Ce	gadolini	Gd
	cesi	Cs	gal·li	Ga
	cinquè	5è	gauss	G, Gs
	cinquena	5a	germani	Ge
	clor	Cl	gram	g
	cobalt	Co	grau	°
	coulomb	C	gray	Gy
	coulomb per metre	C/m	hafni	Hf

coulomb per kilogram	C/kg	milió/milions de	
hectàrea	ha	pessetes	MPTA
heli	He	minut	min
henry	H	minut	'
henry per metre	H/m	mol	mol
hertz	Hz	molibdè	Mo
hidrogen	H	neó	Ne
holmi	Ho	neodimi	Nd
hora	h	neptuni	Np
indi	In	newton	N
iode	I	newton per metre	
iridi	Ir	quadrat	N/m²
iterbi	Yb	newton per metre	N/m
itri	Y	newton-metre	N·m
joule	J	niobi	Nb
joule per kelvin	J/K	níquel	Ni
joule per kilogram	J/kg	nitrogen	N
joule per kilogram		nobeli	No
kelvin	J·kg⁻¹·K⁻¹	nord	N
joule per mol kelvin	J·mol⁻¹·K⁻¹	nord-est	NE
kelvin	K	nord-oest	NO, NW
kilogram, quilogram	kg	novè	9è
kilogram-metre quadrat	kg·m²	novena	9a
kilòmetre per hora	km/h	oest	O
kilòmetre, quilòmetre	km	ohm	Ω
lantani	La	ona per metre	m⁻¹
laurenci	Lr	or	Au
liti	Li	osmi	Os
litre	l, L	oxigen	O
lumen	lm	pal·ladi	Pd
lumen-segon	lm·s	parsec	pc
luteci	Lu	pascal	Pa
lux	lx	pascal-segon	Pa·s
magnesi	Mg	pesseta	PTA
manganès	Mn	plata	Ag
mendelevi	Md	platí	Pt
mercuri	Hg	plom	Pb
metre	m	plutoni	Pu
metre cúbic	m³	poloni	Po
metre per segon	m/s	potassi	K
metre x segon quadrat	m/s²	praseodimi	Pr
metre quadrat	m²	primer	1r
metre quadrat		primera	1a
per segon	m²/s	prometi	Pm
mil·límetre	mm	protoactini	Pa

quart	4t	tàntal	Ta
quarta	4a	tecneci	Tc
rad	rd	tel·luri	Te
radi	Ra	terbi	Tb
radian	rad	tercer	3r
radian per segon	rad/s	tercera	3a
radian per segon		tesla	T
quadrat	rad/s²	titani	Ti
radó	Rn	tona	t
reni	Re	tori	Th
rodi	Rh	tuli	Tm
röntgen	R	tungstè	W
rubidi	Rb	unitat astronòmica	UA
ruteni	Ru	unitat de massa	u
samari	Sm	atòmica	u
segon (angles)	"	unnihexi	Unh
segon (temps)	s	unniocti	Uno
segon (ordinal)	2n	unnipenti	Unp
segona	2a	unniquadi	Unq
seleni	Se	unnisepti	Uns
setè	7è	urani	U
setena	7a	vanadi	V
siemens	S	volt	V
sievert	Sv	volt per metre	V/m
silici	Si	vuitè	8è
sisè	6è	vuitena	8a
sisena	6a	watt per metre	kelvinW·m⁻¹·K⁻¹
sodi	Na	watt per metre	
sofre	S	quadrat kelvin	W·m⁻²·K⁻¹
stilb	sb	watt	W
sud	S	weber	Wb
sud-est	SE	xenó	Xe
sud-oest	SO	zinc	Zn
tal·li	Tl	zirconi	Zr

***Prefixos d'electrotècnia no inclosos a l'SI**

<i>Factor</i>	<i>Prefix</i>	<i>Símbol</i>
2 ¹⁰	kibi	Ki
2 ²⁰	mebi	Mi
2 ³⁰	gibi	Gi
2 ⁴⁰	tebi	Ti
2 ⁵⁰	pebi	Pi
2 ⁶⁰	exbi	Ei

(Font: Comissió Internacional d'Electrotècnia)

2 Convencions gràfiques dels nombres

En aquest apartat tractarem algunes convencions gràfiques sobre els nombres, com ara si s'han d'escriure amb xifres o amb lletres; quins signes han d'acompanyar una determinada quantitat; com s'escriuen les dates, els números de telèfon, etc.

2.1 Nombres amb xifres o amb lletres

El llenguatge tècnic i científic per la seva naturalesa és ple de dades numèriques. Només cal pensar la quantitat de xifres que apareixen en un text a l'hora de parlar d'un procés matemàtic o físic, o bé a l'hora de redactar l'enunciat de problemes.

Sempre que ens trobem davant d'un text d'aquestes característiques, en què cal molta precisió numèrica perquè una quantitat s'ha de comptabilitzar o perquè designa una mesura o magnitud, l'escriurem amb xifres.

Poseu en el tub d'assaig 5 gotes d'etanol

Ara bé, en un text en què apareix alguna dada numèrica aïllada i la resta és lletra, hi aplicarem la norma següent:

Els nombres que s'expressen amb tres mots o menys, els escriurem amb lletres.

Cal escollir tres assignatures de lliure elecció
(1 mot)

En aquest projecte participaran trenta-dos professors
(2 mots)

A la nostra escola hi ha mil dos-cents estudiants

(tres mots)

En aquesta assignatura s'han matriculat cent trenta-quatre estudiants

(tres mots)

Nota: En el cas dels números compresos entre el vint-i-u i el vint-i-nou, la *i* no es compta com a mot.

**2.2.
Guionet en els
nombres escrits
amb lletres**

Cal posar guionet entre la desena i la unitat, i entre la unitat i la centena.

Per recordar-ho, podeu utilitzar la forma D-U-C (desena-unitat-centena).

trenta-u (desena-unitat)

dos-cents (unitat-centena)

quatre-cents cinquanta-dos (unitat-centena desena-unitat)

Els nombres compresos entre el vint-i-u i el vint-i-nou, ambdós inclosos, hi afegeixen una *i*, que ha d'anar entre guionets.

vint-i-quatre

vint-i-set

**2.3.
Els milions**

Les unitats de milió s'escriuen amb lletres i amb el mot *milions*.

Dos milions

Les desenes, les centenenes o els milers de milions s'escriuen amb xifres i amb el mot *milions*.

20 milions

150 milions

1000 milions

Quan la quantitat no és exacta, s'escriu tot amb xifres o s'arrodoneix amb dècimes.

8,5 milions

8.500.000

2.4. El miliard/ el bilió/ el <i>billion</i>	El miliard és un nou terme que designa la noció “mil milions”. Aquest concepte equival al terme nord-americà <i>billion</i> . Cal no confondre, doncs, <i>billion</i> amb el terme català bilió, que significa “un milió de milions”.
2.5 Decimals	<p>S'escriuen amb xifres.</p> <p>La part entera i la decimal se separen amb una coma, sense espais.</p> <p>No és correcte utilitzar cap altre signe ni ometre la coma.</p> <p>2,5 (i no 2'5 o 2.5) 32,8 (i no 32'8 o 32.8)</p>
2.6 Partitius	<p>Dins el text, els partitius (meitat, terç, mig, sisena, etc.) s'escriuen amb lletres.</p> <p>La meitat de la població La 1/2 de la població Un terç del fons monetari 1/3 del fons monetari La sisena part del professorat 1/6 part del professorat</p>
2.7. Nombres fraccionaris	<p>Separem el numerador i el denominador mitjançant una barra inclinada.</p> <p>Indiquem els milers i els milions amb un punt.</p> <p>18/5 1.850/62 5.850.000/53</p>
2.8. Enumeració d'objectes o ingredients	<p>S'escriuen amb xifres els nombres que es fan servir en les enumeracions d'objectes, d'ingredients, etc.</p> <p>Material: 1 matràs d'Erlenmeyer 3 provetes 1 termòmetre 2 embuts de decantació</p>

2.9.
Percentatges

S'escriuen amb xifres.

Van seguits del símbol %. Entre el número i el símbol s'ha de deixar un espai fi tipogràfic o, si no és possible, un espai normal.

15 %

Quan indiquem un interval de tants per cent és preferible repetir el símbol %.

Entre el 40 % i el 50 %

2.10.
**Indicacions
horàries**

Les hores, els minuts i els segons s'escriuen amb xifres seguides del símbol de la unitat corresponent, deixant un espai entre el número i el símbol.

4 h
35 min
15 s

L'hora es pot escriure de les maneres següents:

4.30 h
4 h 30 min (sistema internacional)
4:30 (sistema angloamericà)

Són incorrectes els casos següents:

4,30
4 h 30
4 30

2.11.
**Magnituds
físiques
i monetàries**

Les quantitats seguides d'una unitat física o monetària o bé del símbol d'aquestes unitats s'escriuen sempre amb xifres. Hem de deixar un espai entre la xifra i la unitat.

150 PTA 150 pessetes
14 km 14 quilòmetres

Si utilitzem el sistema sexagesimal per a la mesura d'angles, no hem de deixar l'espai.

35' (35 minuts)
15'' (15 segons)
10° 30' 14''

Els graus de temperatura s'escriuen amb xifres, seguides del símbol °C.

12 °C

Quan indiquem un interval de temperatura és preferible repetir el símbol.

Entre 3 °C i 12 °C

**2.12.
Indicacions
d'ordre**

En els índexs, les notes, els sumaris i les taules, els números d'ordre s'acostumen a alinear per la dreta, perquè el text presenti una certa uniformitat.

- 8. Proveïment d'aigua**
- 9. Sanejament**
- 10. Conclusions**
- 11. Bibliografia**
- I. Introducció**
- II. Vies urbanes**
- III. Trànsit urbà**
- IV. Enllumenat públic**

**2.13.
Divisions o
apartats**

És opcional posar l'últim punt de les divisions decimals, encara que la tendència actual és de posar-l'hi. Els punts que apareixen entre els números són, en canvi, imprescindibles.

- 1. Introducció**
- 2. Programació bàsica amb control numèric**
 - 2.1. Estructura del programa**
 - 2.2. Condicions de desplaçament o funcions preparatòries G**
 - 2.2.1. Interpolació lineal**
 - 2.2.2. Interpolació circular**

És incorrecte, però, posar el punt final quan l'esmentem per fer-ne remissió dins el text.

Ja hem vist en l'apartat 2.1 que aquesta teoria s'acomplia en tots els casos

Ja hem vist en l'apartat 2.1. que aquesta teoria s'acomplia en tots els casos

2.14.
Congressos,
jornades, fires

Per a noms oficials de congressos, jornades, festivals, fires i competicions podem utilitzar les xifres romanes (sense marca de plural) o bé els números ordinals (segon, tercera, etc.).

II Jornada sobre Llengua i Terminologia a la Construcció
Segona Jornada sobre Llengua i Terminologia a la Construcció

V Jornades Internacionals per a l'Ensenyament de
l'Astronomia (del 9 a l'11 de març)

Nota: Parlarem de *jornada* en singular quan els actes es desenvolupin en un sol dia i de *jornades* quan duren diversos dies.

2.15.
Dates

Podem escriure l'any amb les dues últimes xifres però és recomanable escriure'l complet, sobretot si dins el context es presta a confusió.

L'any 89
L'any 1989

L'any no ha de portar el punt del miler.

L'any 1996

No hem d'utilitzar l'apòstrof per indicar l'elisió de les dues primeres xifres.

~~L'any '78~~
~~Barcelona '92~~

La indicació de la data completa (dia, mes, any) s'escriu: el dia amb xifres, el mes amb lletres i l'any amb xifres completes.

Si s'escriu la data completa no hem de posar coma entre els elements, sinó utilitzar la preposició *de*.

29 de febrer de 1996

Si ens cal una forma més sintètica podem posar tota la data amb xifres (amb l'any abreujat) i posar guionets, punts o barres inclinades entremig.

18-3-95
18.3.95
18/3/95

És correcte, també, escriure el mes amb xifres romanes.

24.IV.96
24-IV-96

2.16.
Números
de telèfon

Si el número de telèfon es vol separar en grups, hem de fer servir un espai. No és recomanable, però, l'ús de signes com ara guionets o punts.

93 401 71 09

Els diversos prefixos territorials o provincials se separen del número de telèfon amb un guionet.

010 - 34 - 93 401 61 86

L'extensió, si n'hi ha, s'escriu al final i entre parentèsis.

93 675 80 16 (274)

2.17.
Apostrofació
dels nombres

Els nombres que s'apostrofen quan s'escriuen amb lletres també s'apostrofen quan s'escriuen amb xifres.

l'u	l'1	d'u	d'1
l'onze	l'11	d'onze	d'11

2.18.
Diferència entre
número
i nombre

El terme *nombre* és el resultat de comptar les coses que formen un agregat. En aquest sentit es pot considerar un sinònim de *quantitat de*.

El nombre d'estudiants d'aquest curs
El nombre d'assistents al congrés

També s'utilitza per designar qualsevol dels ens abstractes que resulten de generalitzar aquest concepte. En l'àrea de matemàtiques, hi podem trobar molt exemples.

els nombres
el nombre enter
el nombre decimal
el nombre senar
el nombre primer

El terme número té un ús més concret. És el nombre amb què una cosa és designada dins d'una sèrie o col·lecció.

la pàgina número 4
el número 3 del butlletí
el DNI número 37 536 872
el número de telèfon 401 71 09
el seient número 21

2.19.	zero	0	trenta-tres	33
	un, una	1	quaranta	40
Taules de diver-	dos, dues	2	cinquanta	50
	tres	3	seixanta	60
sos tipus de	quatre	4	setanta	70
	cinc	5	vuitanta	80
numerals	sis	6	noranta	90
	set	7	cent	100
2.19.1.	vuit	8	cent un, cent una	101
	nou	9	cent deu	110
Numerals	deu	10	cent vint-i-tres	123
	onze	11	cent trenta-quatre	134
cardinals	dotze	12	dos-cent, dues-centes	200
	tretze	13	cinc-cents, cinc-centes	500
	catorze	14	mil	1 000
	quinze	15	mil un, mil una	1 001
	setze	16	cinc mil deu	5 010
	disset	17	cent mil	100.000
	divuit	18	un milió	1.000.000
	dinou	19	deu milions	10.000.000
	vint	20	un miliard	1.000.000.000
	vint-i-un, vint-i-una	21	un bilió	1.000.000.000.000
	vint-i-dos, vint-i-dues	22	un trilió	1.000.000.000.000.000
	trenta	30		

2.19.2.
Numerals
ordinals escrits
amb xifres
aràbigues

SINGULAR		PLURAL	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
1r primer	1a primera	1rs primers	1es primeres
2n segon	2a segona	2ns segons	2es segones
3r tercer	3a tercera	3rs tercers	3es terceres
4t quart	4a quarta	4ts quarts	4es quartes
5è cinquè	5a cinquena	5ns cinquens	5es cinquenes
6è sisè	6a sisena	6ns sisens	6es sisenes
7è setè	7a setena	7ns setens	7es setenes
8è vuitè	8a vuitena	8ns vuitens	8es vuitenes
9è novè	9a novena	9ns novens	9es novenes
10è desè	10a desena	10ns desens	10es desenes
11è onzè	11a onzena	11ns onzens	11es onzenes
12è dotzè	12a dotzena	12ns dotzens	12es dotzenes
13è tretzè	13a tretzena	13ns tretzens	13es tretzenes
14è catorzè	14a catorzena	14ns catorzens	14es catorzenes
15è quinzè	15a quinzena	15ns quinzezens	15es quizenes
16è setzè	16a setzena	16ns setzens	16es setzenes
17è dissetè	17a dissetena	17ns dissetens	17es dissetenes
18è divuitè	18a divuitena	18ns divuitens	18es divuitenes
19è dinovè	19a dinovena	19ns dinovens	19es dinovenes
20è vintè	20a vintena	20ns vintens	20es vintenes
21è vint-i-unè	21a vint-i-unena	21ns vint-i-unens	21es vint-i-unenes
22è vint-i-dosè	22a vint-i-dosena	22ns vint-i-dosens	22es vint-i-dosenes
40è quarantè	40a quarantena	40ns quarantens	40es quarantenens
50è cinquantè	50a cinquantena	50ns cinquantens	50es cinquantenes
60è seixantè	60a seixantena	60ns seixantens	60es seixantenens
70è setantè	70a setantena	70ns setantens	70es setantenens
80è vuitantè	80a vuitantena	80ns vuitantens	80es vuitantenens
90è norantè	90a norantena	90ns norantens	90es norantenens
100è centè	100a centena	100ns centens	100es centenens

2.19.3.
Numerals
partitius (formes
masculines en
singular)

1/2 mig / meitat	1/12 dotzè
1/3 terç	1/13 tretzè
1/4 quart	1/14 catorzè
1/5 cinquè	1/15 quinzè
1/6 sisè	1/16 setzè
1/7 setè	1/17 dissetè
1/8 vuitè	1/18 divuitè
1/9 novè	1/20 vintè
1/10 desè	1/21 vint-i-unè
1/11 onzè	1/30 trentè

Els numerals fraccionaris s'expressen lingüísticament mitjançant dos numerals: un cardinal que designa el numerador de la fracció i un ordinal que designa el denominador.

2/8 dos vuitens
3/4 tres quarts
4/6 quatre sisens

2.19.4. Numerals multiplicatius	simple	X 1
	doble	X 2
	triple, tripla	X 3
	quàdruple, quàdrupla	X 4
	quíntuple, quintupla	X 5
	sèxtuple, sèxtupla	X 6
	sèptuple, sèptupla	X 7
	òctuple, òctupla	X 8
	nòuple, nòupla	X 9
	dècuple, dècupla	X 10
	cèntuple, cèntupla	X 100
	múltiple, múltipla	X (>2)
2.19.5. Numerals collec- tius segons la quantitat d'ele- ments de què consta el conjunt	monari / monàdic	1
	binari	2
	ternari / triàdic	3
	quaternari	4
	quinari	5
	senari	6
	septenari	7
	octonari	8
	novenari	9
2.19.6. Numerals collec- tius que indiquen la quantitat d'an- gles que formen una figura geomètrica	trígon, triangle	3 costats
	tetràgon	4 costats
	pentàgon	5 costats
	hexàgon	6 costats
	heptàgon	7 costats
	octàgon, octògon	8 costats
	decàgon	9 costats
	dodecàgon	12 costats
	pentadecàgon	15 costats
	icosàgon	20 costats

2.19.7. Numerals col·lectius que indiquen la quantitat de cares que té una figura	diedre, díedre triedre, triédre poliedre, políedre tetraedre, tetraèdre pentaedre, pentàedre hexaedre, hexàedre heptaedre, heptàedre octaedre, octàedre decaedre, decàedre dodecaedre, dodecàedre icosaedre, icosàedre	2 cares 3 cares més de 3 cares 4 cares 5 cares 6 cares 7 cares 8 cares 10 cares 12 cares 20 cares
2.19.8. Numerals col·lectius que designen períodes d'anys	bienni trienni quadrienni quinquenni sexenni septenni decenni tricenni centenni mil·lenni	2 anys 3 anys 4 anys 5 anys 6 anys 7 anys 10 anys 30 anys 100 anys 1000 anys
2.19.9. Freqüència en l'ocurrència d'esdeveniments	diari, diària trisetmanal bisetmanal setmanal desenal quinzenal trimensual bimensual mensual bimestral trimestral quadrimestral semestral plurianual quadrianual trianual bianual / bisanual anual / anyal	un cop al dia tres cops a la setmana dos cops a la setmana un cop a la setmana un cop cada deu dies un cop cada quinze dies tres cops al mes dos cops al mes un cop al mes un cop cada dos mesos un cop cada tres mesos un cop cada quatre mesos un cop cada sis mesos diversos cops a l'any quatre cops cada any tres cops cada any dos cops cada any un cop cada any

3 Referències bibliogràfiques

Fitxer lingüístic: FL64 [referències bibliogràfiques dins de text]

Bibliotècnica. Accés. Com presentar una bibliografia, com citar un text

Bibliotècnica. Accés. Referències bibliogràfiques per a documents impresos

Bibliotècnica. Accés. Referències bibliogràfiques per a documents electrònics

4 Ús de majúscules i minúscules

L'ús de la lletra majúscula és un recurs gràfic per assignar un caràcter distintiu a un mot o un grup de mots. Així doncs, les majúscules només s'han d'utilitzar en els casos en què és necessari, atès que si se n'abusa perden aquesta funció específica.

D'una banda, poden destacar un mot per la seva posició en el text i d'acord amb les normes de puntuació i, d'una altra, poden fer ressaltar un mot per la seva pròpia naturalesa, segons que sigui un nom propi o un nom comú.

Com a norma general s'escriuen amb majúscula inicial els noms propis i els noms comuns que tenen una funció distintiva, és a dir, que funcionen com un nom propi. En canvi, s'escriuen amb minúscula els noms que tenen un valor genèric.

Malgrat que no es tracta d'una qüestió estrictament gramatical, sinó més aviat d'un aspecte estilístic, i que sovint els criteris que se segueixen s'adequen a convencions i costums propis d'institucions i professions, s'han proposat unes regles simples, coherents i prou generals amb la finalitat d'unificar l'ús d'aquest recurs.

4.1. Noms referits a persones Càrrecs	minúscula	MAJÚSCULA
	<ul style="list-style-type: none"> • el president de la Generalitat de Catalunya • el <u>conseller</u> d'Ensenyament • el <u>comissionat</u> per a Universitats i Recerca • el <u>rector</u> de la Universitat Politècnica • el <u>vice</u>rector • la <u>vice</u>gerenta • el president de la Fundació Politècnica de Catalunya • el <u>secretari</u> general • el <u>degà</u> de l'escola • la <u>directora</u> del departament • la <u>secretària</u> del Consell Social • la <u>cap</u> del servei • el <u>delegat</u> del <u>rector</u> al Campus de Terrassa • la <u>sots</u>directora de Plans d'Estudis • el <u>cap</u> d'estudis 	<p>Quan la designació del càrrec és introduïda per la forma protocol·lària de tractament s'escriu amb majúscula inicial.</p> <p><u>l'Excel·lentíssim i Magnífic Rector de la</u></p>
Formes de tractament	<p><i>Genèriques</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • el <u>senyor</u> Martínez • el <u>conseller</u> Pujals • la <u>professora</u> Roca • el <u>doctor</u> Déu • l'<u>enginyer</u> Andreu • l'<u>arquitecte</u> Ribes 	<p><i>Formes protocol·làries</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>el Molt Honorable Senyor Jordi Pujol i Soley, president de la Generalitat</u> • <u>l'Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Jaume Pagès Fita, rector de la UPC</u> • <u>l'Excel·lentíssim i Magnífic Rector de la UPC</u> <p><i>Formes abreujades</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>senyor, senyora Sr., Sra.</u> • <u>doctor, doctora Dr., Dra.</u> • <u>el Molt Honorable Senyor el M. H. Sr.</u>

minúscula	MAJÚSCULA
	<i>Formes de tractament no catalanes</i>
	• Doña Dña.
	• Monsieur M.
	• Mister Mr.
	• Frau
	• Signore Sig.

Categories labo-
rals, professions
i llocs de treball

- el personal acadèmic
- el personal investigador
- el professorat contractat
- el personal laboral
- el personal d'administració i serveis
- el professor ordinari
- la professora associada
- el professor visitant
- la professora emèrita
- el catedràtic
- el professor títular d'universitat
- la catedràtica d'escola universitària
- la directora de recerca
- el col·laborador de recerca
- l'auxiliar de recerca
- la mestra de taller i laboratori
- l'administratiu
- el bidell
- la bibliotecària
- el becari
- l'estudianta
- el doctorand
- la tutora
- l'arquitecte
- l'enginyera industrial
- l'òptic
- el tècnic agrònom
- el telefonista

	minúscula	MAJÚSCULA
Títols		<ul style="list-style-type: none"> • títol d'Enginyer de Camins, Canals i Ports • títol de Llicenciada en Informàtica • títol d'Arquitecte • títol de Doctora • títol de Diplomat de la Marina Civil • títol d'Enginyera Tècnica Industrial
	<p>No s'han de confondre les denominacions dels títols amb les formes genèriques de tractament ni amb les designacions de les categories laborals o professionals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'arquitecte Ribes • l'enginyera industrial • X. Piera, arquitecte tècnic <p>El títol honorífic doctor <i>honoris causa</i> s'escriu amb minúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • li han atorgat el títol de doctor <i>honoris causa</i> 	
4.2. Activitats educatives Nivells d'estudis i cicles educatius	<ul style="list-style-type: none"> • el preescolar • l'educació general bàsica • el batxillerat unificat polivalent • la formació professional • els estudis de segon cicle • l'enginyeria tècnica • l'arquitectura tècnica • la diplomatura • la llicenciatura • l'enginyeria • l'arquitectura • els estudis universitaris • el doctorat • el màster • els estudis de postgrau 	

	minúscula	MAJÚSCULA
Carreres i especialitats		<ul style="list-style-type: none"> • la carrera d'<u>Arquitectura</u> • la diplomatura d'<u>Òptica i Optometria</u> • la llicenciatura d'<u>Informàtica</u> • els estudis d'<u>Enginyeria Industrial</u> • el graduat superior d'<u>Enginyeria Geològica</u> • la titulació d'<u>Enginyeria de Telecomunicació</u> • l'<u>Enginyeria Industrial</u>, especialitat en <u>Electrònica Industrial</u> • <u>Enginyeria Tècnica en Obres Públiques</u>, especialitat en <u>Hidrologia</u> • <u>Enginyeria Tècnica de Telecomunicació</u>, especialitat en <u>Sistemes de Telecomunicació</u>
	La designació genèrica del tipus d'estudi s'escriu amb minúscula:	
	<ul style="list-style-type: none"> • la carrera • la diplomatura • el graduat superior 	
Programes i cursos de postgrau, màster i doctorat		<ul style="list-style-type: none"> • el programa de màster en <u>Arquitectura del Paisatge</u> • el curs de postgrau de <u>Control Estadístic de la Qualitat i Optimització dels Processos</u> • el màster en <u>Telemàtica</u> • el postgrau de <u>Sistemes d'Aigües Residuals</u> • el programa de doctorat en <u>Bioenginyeria</u> • el doctorat en <u>Automatització Avançada i Robòtica</u> • el programa de postgrau <u>Control d'Operacions de Tractament d'Aigües Potables</u> • el programa de màster <u>Valoració de Béns i Taxació de Danys</u> • el programa de doctorat <u>Història de l'Arquitectura, Història Urbana</u>

	minúscula	MAJÚSCULA
		<ul style="list-style-type: none"> • el seminari <u>C</u>onstrucció amb <u>B</u>loc de <u>M</u>orter • el curs <u>Q</u>uímica <u>M</u>acromolecular del programa de màster de <u>M</u>aterials <u>P</u>làstics • el seminari <u>P</u>onts de <u>G</u>rans <u>L</u>lums del programa de doctorat en <u>E</u>nginyeria de la <u>C</u>onstrucció
Assignatures		<ul style="list-style-type: none"> • <u>M</u>atemàtiques I • <u>À</u>lgebra i <u>G</u>eometria • <u>M</u>ètodes <u>N</u>umèrics II • <u>E</u>xperimentació en <u>E</u>nginyeria <u>Q</u>uímica IV • <u>M</u>àquines i <u>S</u>istemes <u>H</u>idràulics • <u>D</u>ret del <u>M</u>ar • <u>H</u>istòria de l'<u>A</u>rt i de l'<u>A</u>rquitectura I • <u>P</u>rojectes IX • <u>T</u>ecnologia <u>M</u>ecànica
	Les designacions dels tipus d'assignatures s'escriuen amb minúscula:	
	<ul style="list-style-type: none"> • assignatura de lliure elecció (ALE) • assignatura optativa • assignatura opcional • assignatura troncal 	
Àmbits de coneixement	<ul style="list-style-type: none"> • l'àlgebra lineal • l'enginyeria tèxtil 	
Àrees de docència i àrees i línies de recerca		<ul style="list-style-type: none"> • l'àrea de <u>C</u>iències • l'àrea de <u>F</u>otografia • l'àrea de <u>N</u>àutica • l'àrea de <u>M</u>atemàtica i estadística

minúscula	MAJÚSCULA
	<ul style="list-style-type: none"> • l'àrea d'Agronomia i tecnologia dels aliments • la línia de Fabricació de pastes i paper • la línia de Teoría de la complexitat
<p>Programes d'intercanvi, de R+D, de cooperació, etc.</p>	<p>Quan el genèric forma part de la designació del programa s'escriu amb majúscula inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> • el IV Programa marc de R+D de la UE • el Programa de biomedicina i salut • el Programa de cooperació amb tercers països i organitzacions internacionals • el Programa de tecnologies industrials i dels materials • el Programa de normalització, mesures i assaigs (SMT) • el Programa d'energies no nuclears
<p>La designació genèrica s'escriu amb minúscula quan el programa té un nom propi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • el programa Sòcrates • el programa Esprit • el programa de cooperació Intercampus 1996 	

minúscula

MAJÚSCULA

**4.3.
Activitats
socials**

Congressos,
simposis,
jornades,
trobades,
setmanes,
conferències i
seminaris

- el XIX Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes
- el Congrés Internacional de Tecnologia, Desenvolupament Sostenible i Desequilibris
- I Jornades Internacionals Cerdà: Urbs i Territori
- les IV Jornades de Paral·lelisme
- les Jornades sobre l'Aigua a Catalunya
- el Seminari sobre Planificació Estratègica dels Departaments
- el Seminari Synthesis of Testable Circuits
- la IV Conferència Internacional de Plasticitat Computacional
- les VI Trobades de Geometria Computacional
- la II Trobada de Serveis Lingüístics

La designació genèrica s'escriu amb minúscula quan l'activitat té un nom propi:

- el congrés EuroCOLT'95
- el congrés SOStenible?

Comunicacions,
conferències,
discursos,
taules rodones
i lliçons

- la conferència «Tractament físicoquímico de l'aigua»
- el discurs amb el títol «La política espanyola de telecomunicacions»
- la taula rodona «El disseny industrial dels 90»
- la lliçó inaugural «Els 25 anys de la Universitat Politécnica de Catalunya»

	minúscula	MAJÚSCULA
Exposicions i mostres		<ul style="list-style-type: none"> • l'exposició «<u>U</u>n món amb futur?» • l'exposició «<u>A</u>lgunas miradas» • la mostra «<u>A</u>bstracció matemàtica» <p>Si el genèric forma part de la designació també s'escriu amb majúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'<u>E</u>xposició <u>I</u>nternacional de <u>B</u>arcelona
Concursos, premis i distincions		<ul style="list-style-type: none"> • III <u>C</u>onkurs literari del Consell Social • 3r <u>C</u>onkurs de pintura • el III <u>C</u>onkurs d'estereogrames
Convocatòries per a ajuts, beques i col·laboracions		<p>Quan es fa referència a una convocatòria concreta, per exemple quan inclou un número d'edició, s'escriu amb majúscula.</p> <ul style="list-style-type: none"> • la IV Convocatòria d'ajuts per a projectes, cursos i viatges del CCD • la XII Convocatòria de beques de doctorat • la Convocatòria de beques per assistir a les universitats d'estiu
	En canvi,	<ul style="list-style-type: none"> • es va fer una convocatòria per a la concessió d'ajuts • s'ha fet pública una convocatòria de concurs per a la provisió de places de TEU

4.4. Títols d'obres, treballs i publicacions Títols d'obres i treballs	minúscula	MAJÚSCULA
		<ul style="list-style-type: none"> • el manual d'<i>òptica instrumental</i> • el llibre <i>Les formes de creixement urbà</i> • el <i>Diccionari de la ciència i de la tècnica</i> • la tesi doctoral «Desenvolupament d'un model d'emissions atmosfèriques» • el projecte de fi de carrera «Editor de pàgines web» • el recull d'exercicis <i>Tests de mecànica fonamental</i> • els apunts de <i>Mecànica I</i> • la pràctica <i>Calor i fred industrial, curs 1996-97. Pràctica de convecció</i>
Títols de publicacions periòdiques i col·leccions		<ul style="list-style-type: none"> • el butlletí <i>Informacions</i> • el <i>Butlletí de la UPC</i> • la <i>Guia d'Estudis de la UPC</i> • la <i>Guia Docent</i> • la publicació <i>Dades Estadístiques i de Gestió</i> • el número d'aquest mes de l'<i>Accés</i> • la col·lecció <i>Temes Clau</i> • la col·lecció <i>Textos i Documents d'Arquitectura</i>
Parts d'una obra o un treball, o d'una publicació periòdica	<ul style="list-style-type: none"> • el <i>capítol 2n</i> d'aquest llibre • l'<i>exercici 6</i> del recull • la <i>pràctica 69</i> dels apunts • la <i>l·liçó 5a</i> és difícil • la <i>taula</i> següent • el <i>diagrama</i> que hi ha més amunt • el <i>gràfic</i> que inclou les dades • l'<i>esquema</i> anterior • l'<i>apartat c</i> del <i>capítol 3</i> • l'<i>annex</i> on hi ha la solució • el <i>problema 5</i> 	

	minúscula	MAJÚSCULA
	<ul style="list-style-type: none"> • el preàmbul • l'índex • la presentació • la bibliografia 	
4.5 Títols de documents oficials Títols de textos legals i documents normatius		<ul style="list-style-type: none"> • la <u>C</u>onstitució espanyola • la <u>L</u>lei de reforma universitària • el <u>R</u>eial decret • els <u>E</u>statuts de la UPC • l'<u>O</u>rdre del ministeri • el <u>R</u>eglament del <u>C</u>onsell d'<u>E</u>studiants • la <u>R</u>esolució del rector • el <u>P</u>ressupost de la UPC • la <u>M</u>emòria de la UPC • la <u>N</u>ormativa de matriculació i convalidació • el <u>C</u>onveni de cooperació acadèmica • 3r <u>C</u>onveni col·lectiu del personal laboral • el <u>C</u>ontracte d'assistència tècnica • el <u>C</u>atàleg de retribucions del professorat • el <u>C</u>alendarí laboral de 1996 • el <u>C</u>alendarí acadèmic • el <u>P</u>lec de clàusules administratives • la <u>N</u>orma UNE 60.751 • la <u>I</u>nstrucció IT.IC.19
Plans, programes, projectes i documents de treball		<ul style="list-style-type: none"> • el <u>P</u>la estratègic de medi ambient • el <u>P</u>la plurianual d'inversions • el <u>P</u>la de seguretat i salut laboral

	minúscula	MAJÚSCULA
		<ul style="list-style-type: none"> • el <u>P</u>rograma per a la millora de la qualitat lingüística • el <u>P</u>la estratègic de la UPC • el <u>P</u>rojecte de pressupost • l'<u>A</u>vantprojecte de pressupost • la <u>P</u>roposta de pla estratègic • l'<u>I</u>nforme sobre el progrés dels estudiants • la <u>P</u>roposta de resolució de la convocatòria d'ajuts de viatge per a l'any 1996 • la <u>L</u>iquidació del pressupost de 1995 i estats auditats • l'<u>I</u>nforme d'auditoria de comptes anuals
Parts genèriques dels documents normatius	<ul style="list-style-type: none"> • la <u>d</u>isposició final • la <u>d</u>isposició transitòria 2a • les <u>d</u>isposicions addicionals • l'<u>a</u>partat 5è • el <u>c</u>apítol 5è • la <u>s</u>ecció 3 del <u>c</u>apítol 6 • l'<u>a</u>rticle 38 dels Estatuts • la <u>c</u>làusula de rescissió del contracte 	
Documents de l'administració universitària	<ul style="list-style-type: none"> • l'<u>a</u>cta del Claustre General • el <u>c</u>omunicat del Consell Social • el <u>c</u>ertificat • l'<u>e</u>xamen • l'<u>i</u>nforme • la <u>m</u>atrícula de <u>d</u>octorat • el <u>r</u>econeixement de <u>b</u>ecari Erasmus • la <u>s</u>ol·licitud de <u>b</u>eca • l'<u>o</u>rdre de pagament • la <u>f</u>actura de <u>d</u>espeses • l'<u>e</u>nquesta de <u>s</u>atisfacció 	

	minúscula	MAJÚSCULA
Documents acreditatius	<ul style="list-style-type: none"> • el <u>c</u>arnet d'<u>e</u>studiant • el <u>d</u>ocument <u>n</u>acional d'<u>i</u>dentitat • el <u>p</u>assaport • la <u>l</u>licència <u>f</u>iscal • el <u>n</u>úmero d'<u>i</u>dentificació <u>f</u>iscal 	
4.6. Institucions, entitats i organismes Institucions, entitats i organismes		<ul style="list-style-type: none"> • la <u>G</u>eneralitat de <u>C</u>atalunya • la <u>U</u>niversitat <u>P</u>olitécnica de <u>C</u>atalunya • la <u>F</u>undació <u>C</u>atalana per a la <u>R</u>ecerca • la <u>F</u>undació <u>P</u>olitécnica de <u>C</u>atalunya • el <u>C</u>ol·legi d'<u>A</u>rquitectes de <u>B</u>arcelona • la <u>C</u>onfederació de <u>C</u>ol·legis d'<u>E</u>nginyers <u>I</u>ndustrials de <u>C</u>atalunya • el <u>P</u>atronat <u>C</u>atalà <u>P</u>roEuropa • la <u>C</u>ambra de <u>C</u>omerc, <u>I</u>ndústria i <u>N</u>avegació de <u>B</u>arcelona • la <u>F</u>undació <u>I</u>nternacional d'<u>E</u>studis <u>E</u>spacials de <u>C</u>atalunya
Unitats estructurals		<ul style="list-style-type: none"> • l'<u>E</u>scola <u>T</u>ècnica <u>S</u>uperior d'<u>A</u>rquitectura de <u>B</u>arcelona • l'<u>E</u>scola <u>U</u>niversitària <u>P</u>olitécnica de <u>M</u>anresa • l'<u>E</u>scola d'<u>E</u>nginyeria <u>T</u>ècnica <u>A</u>grícola de <u>B</u>arcelona • l'<u>E</u>scola de <u>F</u>otografia la <u>F</u>acultat de <u>M</u>atemàtiques i <u>E</u>stadística • l'<u>I</u>nstitut d'<u>I</u>nvestigació <u>T</u>èxtil i de <u>C</u>ooperació <u>I</u>ndustrial de <u>T</u>errassa

minúscula

MAJÚSCULA

- el Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori
- el Museu de Geologia Valenti Masachs
- el Laboratori de Fabricació Flexible Integrada per Oordinador
- la Biblioteca de l'ETSEIB
- el Centre de Cooperació per al Desenvolupament
- el Laboratori d'Enginyeria Marítima
- la Fundació Internacional d'Estudis Espacials de Catalunya

Les designacions dels tipus de centres s'escriuen amb minúscula:

- una escola adskrita
- un centre propi
- una escola universitària
- una escola tècnica superior
- una facultat
- un institut universitari

Unitats
administratives
i funcionals

- el Vicerectorat de Política Científica
- la Gerència
- el Gabinet del Rectorat
- l'Oficina de Prensa
- el Servei de Publicacions
- els Serveis Informàtics
- l'Àrea d'Informació
- el Registre General
- el Negociat de Professorat Contractat
- la Secció de Concursos
- la Unitat Tècnica de Gestió de Tercer Cicle

minúscula	MAJÚSCULA
	<ul style="list-style-type: none"> • la <u>U</u>nitat de <u>G</u>estió del <u>C</u>ampus de <u>T</u>errassa • l'<u>O</u>ficina d'<u>I</u>nformació i <u>A</u>collida • el <u>P</u>unt d'<u>I</u>nformació • la <u>C</u>asa de l'<u>E</u>studiant • la <u>S</u>ecretaria • la <u>D</u>irecció d'<u>O</u>rdenació <u>A</u>cadèmica
<p>Òrgans de gestió i de govern</p>	<ul style="list-style-type: none"> • el <u>C</u>laustre <u>G</u>eneral • la <u>C</u>omissió <u>A</u>cadèmica • la <u>J</u>unta de <u>G</u>overn • el <u>C</u>onsell <u>S</u>ocial • el <u>C</u>onsell de <u>D</u>irectors i <u>D</u>egans de <u>C</u>entre <u>D</u>ocent • la <u>C</u>omissió d'<u>A</u>pel·lació • el <u>C</u>onsell d'<u>E</u>studiants <p>Però, en canvi, els òrgans que no estan constituïts formalment s'escriuen amb minúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'<u>e</u>quip de govern • l'<u>e</u>quip <u>r</u>ectoral • la <u>d</u>irecció del <u>d</u>epartament
<p>Designacions incompletes</p>	<p>Quan les institucions, els centres docents, les unitats estructurals, etc. no es designen amb la denominació completa, sinó per un dels noms que la componen, aquesta denominació s'ha d'escriure amb majúscula inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'<u>E</u>scola (denominació referida a una escola concreta) • el <u>D</u>epartament (denominació referida a un departament concret) • el <u>S</u>ervei (denominació referida a un servei concret) • la <u>C</u>omissió (denominació referida a una comissió concreta)

En canvi, no s'escriu amb majúscula inicial en casos com ara els següents:

- aquest departament
- la nostra universitat

Designacions
coreferents

Quan les institucions, els centres docents, les unitats estructurals, etc. es designen per mitjà d'un nom comú de valor genèric, aquesta denominació equivalent s'escriu amb minúscula inicial:

- aquesta entitat (denominació referida a la UPC, per exemple)
- el nostre centre (denominació referida a una facultat, una escola, etc., per exemple)
- aquest ens (denominació referida al CTT, per exemple)

Institucions
generals

Les institucions generals següents s'escriuen amb majúscula inicial:

- l'Administració, l'Administració pública
- l'Església, l'Església catòlica
- l'Estat, l'Estat espanyol
- l'Exèrcit

Però, s'escriuen amb minúscula si són noms genèrics:

- l'administració de l'empresa
- anem a l'església
- l'exèrcit del país veí

4.7.
Objectes
i productes
Estris,
utensilis
i màquines

Productes,
serveis
i marques
registrades

minúscula

MAJÚSCULA

- el matràs d'Erlenmeyer
- la màquina de Carnot
- el bec de Bunsen
- el manòmetre
- l'embut de Buchner

- la xarxa Internet
- el programa Word
- l'entorn Windows
- el sistema Microsoft
- el Pegasus Mail
- el motor Otto
- una Couldina
- un Martini
- unes Nike

	minúscula	MAJÚSCULA
	<p>Hi ha casos en què el nom de la marca esdevé un genèric per causa de l'ús general que se'n fa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • el motor <u>d</u>ièsel • una <u>a</u>spirina • un <u>v</u>ermut • unes <u>v</u>ambes 	
<p>4.8. Termes tècnics i científics Postulats i principis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • la <u>l</u>lei de Curie • el <u>t</u>ercer principi de la <u>t</u>ermodinàmica • l'<u>e</u>quació de Gibbs-Duhem • el <u>t</u>eorema de Sylvester • el principi de Fermat • el <u>m</u>ètode de Montecarlo • l'<u>a</u>nàlisi de Fourier • la <u>t</u>ransformada de Laplace • les <u>c</u>adenes de Markov • les <u>x</u>arxes de Petri • el <u>m</u>odel de Gummel-Poon • els <u>e</u>spais de Sobolev • el problema de Stokes • la <u>d</u>escripció de Wolfram • les <u>f</u>órmules de Kubo • la <u>d</u>inàmica de Langevin • els <u>e</u>xponents de Ljapunov • els <u>m</u>apes de Poincaré • la <u>f</u>órmula de Breit i Wigner • la <u>l</u>ògica de Boole 	
<p>Símbols del sistema internacional d'unitats</p>	<p><u>s</u> <u>mm</u> <u>kg</u> <u>dmol</u></p>	<p>segon mil·límetre quilogram decimol</p>

minúscula	MAJÚSCULA
	Si el símbol correspon a la inicial d'un nom propi s'escriu amb majúscula:
	A ampere (d'André-Marie Ampère)
	W watt (de James Watt)
	N newton (d'Isaac Newton)
	Hz hertz (de Heinrich Hertz)
	I també a les combinacions:
	kH quilohenry (de Joseph Henry)
	hJ hectojoule (de J.P. Joule)
	MK megakelvin (de W. Kelvin)
Símbols químics	Kr criptó
	Fe ferro
	I iode
	Sn estany
4.9. Temps Divisions temporals	<ul style="list-style-type: none"> • dilluns vinent, <u>d</u>imarts que ve • al mes de juny, el 25 de <u>d</u>esembre • l'<u>e</u>stiu passat <p>Quan el nom del mes forma part de la designació d'una festivitat assenyalada o un període històric destacat s'escriu amb majúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • el Maig Francès • la Revolució d'Octubre • l'Onze de Setembre

4.10. Llocs	minúscula	MAJÚSCULA
Llocs singulars	<p>La designació genèrica dels edificis s'escriu amb minúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'edifici Nexus • l'edifici Coderch • l'edifici A1 	<ul style="list-style-type: none"> • el Palau de la Música Catalana • les Drassanes • el Rectorat • el Nexus • el Plàtan • el Campus Nord • el Campus de Terrassa • el Vapor Sala • la Biblioteca Rector Gabriel Ferrater • la Biblioteca de l'ETSAB • la Torre Girona • el Pavelló de Govern
Dependències d'edificis	<ul style="list-style-type: none"> • l'aula de PC • la sala de juntes • la sala d'actes • l'aula 25 • l'aulari A2 • la planta 1a • el mòdul A5 • el despatx 16 • el laboratori • la sala d'exposicions 	<p>El nom de les dependències singulars dels edificis s'escriuen amb majúscula:</p> <ul style="list-style-type: none"> • l'Aula Capella • l'Aula Màster
Punts cardinals	<ul style="list-style-type: none"> • el nord • l'est • el sud-est 	

minúscula

MAJÚSCULA

Els símbols dels punts cardinals s'escriuen amb majúscula:

el N
l'E
el SO

Quan el punt cardinal forma part d'un nom de lloc, també s'escriu amb majúscula:

la Catalunya del Nord
l'Oest americà

Planetes,
constel·lacions
i estrelles

Però:
una posta de sol,
hi ha lluna plena

el Sol, la Terra, la Lluna

La resta de noms, sempre amb majúscules:

Mart, les Plèiades

Bibliografia

MESTRES, Josep M. [et al.] *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos*. Vic: Eumo; Barcelona: Universitat de Barcelona; Universitat Pompeu Fabra; Associació de Mestres Rosa Sensat.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. GABINET DE LLENGUA CATALANA. *Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índexs*. Bellaterra: UAB. Gabinet de Llengua Catalana, 1992

TERMCAT. *Metodologia del treball terminològic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1990.

COROMINA, Eusebi. *El 9 Nou: manual de redacció i estil*. Vic: Diputació de Barcelona; Premsa d'Osona; Eumo, 1991.

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA. SERVEI DE LLENGÜES I TERMINOLOGIA. *Fitxes de normalització lingüística 2*. Barcelona: UPC, 1989.

GENERALITAT DE CATALUNYA. SERVEI CATALÀ DE LA SALUT. *Citacions bibliogràfiques. Fitxa 3 d'assessorament lingüístic*. Barcelona, 1995.

GENERALITAT DE CATALUNYA. SERVEI CATALÀ DE LA SALUT. *Majúscules i minúscules. Fitxa 2 d'assessorament lingüístic*. Barcelona, 1995.

SOLÀ, Joan. *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Regidoria d'Edicions i Publicacions, 1995.

PUJOL, J.M.; SOLÀ, J. *Ortotipografia: manual de l'autor, l'auto-editor i el dissenyador gràfic*. Barcelona: Columna, 1995.

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. Assessorament Lingüístic. "Criteris de majúscules i minúscules". Barcelona, 1996. [document inèdit]

CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ DE BARCELONA. *Manual d'estil*. Barcelona, 1995.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. *Majúscules i minúscules*. 2a ed. Barcelona, 1992 (Estudis i Propostes; 1).

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. GABINET DE LLENGUA CATALANA. *Les majúscules i les minúscules*. 2a ed. Bellaterra, 1995.